

Svar på remiss om slutbetänkandet Ett smittskydd för framtiden (SOU 2026:25)

Sammanfattning

Region Uppsala är i huvudsak positiva till utredningens förslag, men vill lämna några synpunkter.

Utredningens förslag om förändringar i smittskyddslagen som syftar till högre grad av frivillighet och samförstånd är Region Uppsala positiv till. Idag används de mer integritetskränkande förhållningsreglerna för att minska risken för spridning av smittsamma sjukdomar, utredningen föreslår i stället att förhållningsregler ska ges av behandlande läkare när det bedöms behövas. Däremot bedömer Region Uppsala att tillämpningen och valet att ge råd eller meddela förhållningsregler behöver klargöras ytterligare.

3.2 Flexiblare ordning för klassificering

Region Uppsala instämmer i förslagen om en mer flexibel ordning för hur smittsamma sjukdomar klassificeras och möjlighet för regeringen att föreskriva vilka anmälningspliktiga sjukdomar som kan omfattas av kostnadsfrihet, smittbärappenning eller reseersättning utöver de allmänfarliga, när det bedöms minska smittrisen.

Det kan vara av värde att tydliggöra om det finns någon skillnad i ersättningsfrågorna om den smittsamma patienten fått förhållningsregler eller endast fått råd och information.

3.3 Folkhälsomyndigheten ser över klassificeringen

Region Uppsala instämmer i förslaget att Folkhälsomyndigheten får i uppdrag att se över och vid behov föreslå förändringar i klassificeringen av smittsamma sjukdomar samt att löpande revidera och uppdatera klassificeringen så att den är ändamålsenlig. Listan över hur olika smittsamma sjukdomar ska hanteras behöver kunna justeras på ett enklare och snabbare sätt eftersom kunskapsläge och förutsättningar för utredning, behandling och smittspridning löpande förändras.

4.6, 5.11 och 5.12. Informationsplikt tas bort

Region Uppsala instämmer i att informationsplikten tas bort ur smittskyddslagen men att skyldighet att informera om sin smittsamhet i vissa situationer ska kunna ges som förhållningsregel. Region Uppsala uppfattar det ändamålsenligt ur flera aspekter att alla allmänfarliga sjukdomar i detta hänseende hanteras likartat och att inte en särskild hantering finns för ett enskilt smittämne som hiv.

5.6. Praktiska råd eller förhållningsregler

Region Uppsala instämmer i förslaget att grundprincipen för att minska smittspridning är information och praktiska råd i samförstånd mellan läkare och patient och att förhållningsregler ska meddelas från behandlande läkare endast när det inte finns ett samförstånd.

Det är en bra juridisk princip att inte besluta om inskränkande förhållningsregler när det inte behövs. Däremot ser Region Uppsala en risk att meddelandet om förhållningsregler i praktiken inte kommer fylla någon funktion för att minska smittspridningen. Om patienten inte är motiverad eller förmögen att följa praktiska råd för att fullgöra sin skyddsplikt finns det inga starka skäl att tro att motivationen ökar för att det meddelas förhållningsregler, som saknar sanktioner om de inte följs. Vidare kan relationen mellan den behandlande läkaren och patienten kompliceras av att samma riktlinjer för att minska smittspridning först meddelas som råd och sedan som förhållningsregel om följsamheten visar sig dålig, alternativt att olika patienter hanteras olika. Att få en komplicerad eller motsträvig patient att medverka i utredning och behandling baseras i hög utsträckning på tillit och en förtroendefull relation till den behandlande läkaren.

Om förändringen från förhållningsregler till råd och stöd ska bli till godo inte bara som juridisk princip utan också bidra till att minska risken för smittspridning behöver den praktiska tillämpningen av förslaget tänkas igenom mer grundligt och kompletteras med vägledning eller riktlinjer för behandlande läkare.

6.4. Rikskod

Region Uppsala instämmer i förslaget att rikskoden tas bort.

7.3 Organisatoriska frågor som rör smittskyddsläkaren

Region Uppsala ser positivt på att stärka smittskyddsläkarens roll. Det är viktigt med en strategisk placering i den regionala organisationen som möjliggör ett effektivt smittskyddsarbete både i normalläge och vid extraordinära situationer eller händelser. Placeringen behöver följa övrig regional organisationsutveckling, därför ställer sig regionen tveksam till att lagstadga en exakt organisationsplacering.

För Region Uppsala

Helena Proos
Regionstyrelsens ordförande

Johan von Knorring
Regiondirektör